

Правління Національного банку України
ПОСТАНОВА

20 грудня 2023 року

Київ

№ 175

Про затвердження Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами

Відповідно до статей 7, 15, 55¹, 56 Закону України “Про Національний банк України”, статті 9 Закону України “Про фінансові послуги та фінансові компанії” та статті 4 Закону України “Про страхування”, з метою забезпечення захисту прав та інтересів споживачів фінансових послуг під час укладання ними договорів страхування Правління Національного банку України **постановляє**:

1. Затвердити Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами (далі – Положення), що додається.
2. Страховикам та страховим посередникам протягом шести місяців із дня набрання чинності цією постановою привести свою діяльність у відповідність до вимог Положення.
3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на Голову Національного банку України Андрія Пишного.
4. Постанова набирає чинності з 01 січня 2024 року.

Голова

Андрій ПИШНИЙ

Інд. 14

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
20 грудня 2023 року № 175

Положення
про особливості укладення договорів страхування зі споживачами

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблене відповідно до вимог Законів України “Про Національний банк України”, “Про страхування” (далі – Закон про страхування), “Про фінансові послуги та фінансові компанії” (далі – Закон про фінансові послуги).

2. Це Положення визначає особливості укладання страховиками та страховими посередниками договорів страхування зі споживачами (далі – договір страхування).

Вимоги цього Положення не поширюються на договори страхування, особливості укладання яких визначаються Кабінетом Міністрів України, центральними органами виконавчої влади або Законом України “Про обов’язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”.

3. Терміни в цьому Положенні вживаються в таких значеннях:

1) електронна копія договору страхування, укладеного в паперовій формі, – візуальне подання договору страхування, укладеного в паперовій формі, в електронній формі, отримане шляхом сканування (фотографування) договору страхування, укладеного в паперовій формі, відповідність оригіналу та правовий статус якого засвідчено кваліфікованою електронною печаткою страховика;

2) електронна копія договору страхування, укладеного у формі електронного документа, – візуальне подання договору страхування, укладеного у формі електронного документа, в електронній формі без кваліфікованих електронних підписів, якими його було завізовано та/або підписано, відповідність та правовий статус якої засвідчено кваліфікованою електронною печаткою страховика;

3) засвідчена копія договору страхування – копія договору страхування, що містить реквізити, які надають їй юридичної сили оригіналу.

Інші терміни, що вживаються в цьому Положенні, використовуються в значеннях, визначених Законом про страхування, Законом про фінансові послуги, іншими актами законодавства України.

II. Вимоги до договору страхування

4. Текст договору страхування викладається з дотриманням технічних вимог до договору страхування, наведених у додатку до цього Положення.

5. Страховик або страховий посередник (якщо договір страхування укладається страховим посередником) надає споживачу примірник договору страхування та додатки до нього (за наявності).

Страховик або страховий посередник не може надати споживачу паперову або електронну копію (включаючи засвідчену) договору страхування та додатків до нього (за наявності) замість примірника договору страхування страхувальника та додатків до нього (за наявності).

6. Умова договору страхування, яка за змістом належить до одного розділу такого договору, не повинна викладатися або повторюватися в іншому за змістом розділі (не стосується умови, яка конкретизується в такому розділі).

Договір страхування має містити посилання на пункт, в якому міститься умова, що конкретизується в іншому за змістом розділі або пункті, у таких розділах або пунктах.

7. Договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання) з урахуванням пункту 8 розділу II цього Положення повинен містити:

- 1) номер та дату укладення договору страхування;
- 2) місцезнаходження страховика та страхового посередника (якщо страховий посередник залучався до укладення договору страхування), включаючи місцезнаходження відокремленого підрозділу страховика (якщо договір страхування було укладено в такому відокремленому підрозділі);
- 3) порядок розгляду звернень споживачів страховиком, включаючи інформацію про уповноважені державні органи (включаючи Національний банк України), до яких відповідно до законодавства України споживач має право подати звернення з питань захисту прав споживачів фінансових послуг;
- 4) строк, протягом якого страховик приймає рішення про визнання або невизнання випадку страховим та здійснює страхову виплату (страхове

відшкодування) у разі визнання випадку страховим або повідомляє споживача про прийняте рішення про відмову у здійсненні страхової виплати (страхового відшкодування) з обґрунтуванням підстави відмови;

5) відомості, необхідні споживачу для сплати страхової(их) премії(й) [якщо договором страхування передбачена сплата страхової(их) премії(й) у безготівковій формі], включаючи код з Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, міжнародний номер банківського рахунку (IBAN) страховика або страхового посередника для сплати страхової(их) премії(й), а також порядок повідомлення споживача про зміну такого рахунку (якщо умовами договору страхування передбачено сплату страхової премії періодичними платежами);

б) інформацію про те, чи є договір страхування додатковим до інших товарів, робіт або послуг, що не є страховими.

8. Додатково до вимог, визначених у пункті 7 розділу II цього Положення, договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання):

1) за класами страхування 1–18 повинен містити:

частку витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і виконанням цього договору страхування;

інформацію про те, чи можливе продовження строку дії договору страхування та посилання на інформацію, в якій визначено умови продовження строку дії договору страхування (якщо умовами такого договору передбачено можливість продовження його строку дії);

2) за класами страхування 19–23 повинен містити:

застереження про те, що розмір страхової виплати або викупної суми може бути зменшеним унаслідок виникнення податкових зобов'язань вигодонабувача;

посилання на вебсторінку на власному вебсайті страховика, на якій зазначено порядок оподаткування страхових виплат та викупних сум;

3) об'єктом страхування в якому зазначено життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення застрахованої(их) особи(осіб), іншої (інших), ніж страхувальник, повинен містити інформацію про обов'язок (якщо інше не передбачено законодавством України) страхувальника повідомити таку третю особу (таких третіх осіб) про укладений на її (їх) користь договір страхування.

9. Договір страхування не може містити:

1) підстав для відмови у здійсненні страхових виплат (страхових відшкодувань), винятків із страхових випадків та/або обмежень страхування, що за своїм змістом повторюють або дублюють визначені договором страхування страхові ризики та/або страхові випадки [крім випадків, коли такі підстави для відмови у здійсненні страхових виплат (страхових відшкодувань), винятки та/або обмеження страхування уточнюють ознаки, причини та/або обставини події, що може бути визнана страховим випадком за договором страхування, та/або зазначаються в договорі страхування у зв'язку з не включенням до умов договору страхування окремих складових страхового покриття, страхових ризиків та/або страхових випадків залежно від опцій (програм) страхування];

2) понять та/або термінів, які за своєю економічною суттю пересікаються та/або збігаються з іншими поняттями або термінами, визначеними законодавством України;

3) понять та/або термінів, визначених законодавством України, у власній інтерпретації страховика таких понять та/або термінів;

4) обмежень страхування, які діяли на момент укладення договору страхування та є підставою для відмови страховика у здійсненні страхових виплат (страхових відшкодувань).

10. Договір страхування не може містити положень, які:

1) у будь-який спосіб, крім випадків, визначених законодавством України, обмежують права споживача на дострокове припинення дії договору страхування та подання звернень страховику;

2) в односторонньому порядку надають страховику право змінювати строки сплати страхової премії та/або продовжити строк дії договору страхування, крім випадків, визначених законодавством України.

III. Вимоги до договору страхування, укладеного у формі електронного документа

11. Договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання) з додатками до нього (за наявності), укладений у формі електронного документа, надсилається споживачу одразу після підписання такого договору, але не пізніше початку строку його дії або не пізніше дня укладення договору страхування, якщо договором страхування визначено ретроактивну дату.

12. Страховик зобов'язаний забезпечити можливість відображення договору страхування, укладеного у формі електронного документа, на екранах різних технічних засобів електронних комунікацій зі збереженням цілісності (зміст тексту договору страхування не повинен бути втраченим або зміненим з моменту його укладення) та читабельності.

13. Договір страхування, що є першим, основним або яким встановлюються ділові відносини, укладається у формі паперового документа з проставлянням власноручних підписів сторін або у формі електронного документа з проставлянням кваліфікованого електронного підпису особи, уповноваженої страховиком або страховим посередником на підписання договорів страхування, та електронного підпису споживача.

14. Договір страхування (його індивідуальна частина, якщо договір страхування укладається шляхом приєднання), укладений у формі електронного документа, повинен містити:

1) електронний підпис споживача з урахуванням вимог законодавства України;

2) кваліфікований електронний підпис особи, уповноваженої страховиком або страховим посередником на підписання договорів страхування, із кваліфікованою електронною позначкою часу, накладений такою особою (якщо використання іншого виду підпису не передбачено договором страхування, що є першим, основним або яким встановлюються ділові відносини);

3) дату та час його укладення;

4) адресу власного вебсайту страховика або страхового посередника або назву мобільного застосунку мовою, якою такий застосунок представлений в онлайн-магазинах застосунків App Store, Google Play та інших, якщо договір страхування було укладено за допомогою такого вебсайту або мобільного застосунку;

5) інформацію про:
технологію (порядок) укладення і підписання договору страхування;
спосіб (способи) ідентифікації та верифікації споживача [у випадках, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму

та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”] з дотриманням вимог, визначених нормативно-правовим актом Національного банку України з питань здійснення установами фінансового моніторингу.

Додаток
до Положення про особливості укладення
договорів страхування зі споживачами
(пункт 4 розділу II)

Технічні вимоги до договору страхування

1. Текст договору страхування:

1) викладається з використанням шрифту:
чорного кольору, крім гіперпосилання в договорі страхування, який
укладається у формі електронного документа, яке викладається синім кольором;
типової гарнітури Arial, Verdana, Tahoma, Times New Roman або однієї з
тих, що затверджені брендбуком страховика (крім декоративних і рукописних);
кегля не менше 11 пунктів;

2) викладається з міжрядковим інтервалом не менше одинарного;

3) викладається з напівжирним накресленням:
найменування страховика та страхового посередника (за наявності);
контактної інформації страховика та страхового посередника (за
наявності);

відомостей, необхідних споживачу для сплати страхової(их) премії(й)
[якщо договором страхування передбачена сплата страхової(их) премії(й) у
безготівковій формі], включаючи код з Єдиного державного реєстру підприємств
та організацій України та міжнародний номер банківського рахунку (IBAN)
страховика або страхового посередника для сплати страхової(их) премії(й);

цифрового значення неустойки (штрафу, пені) за невиконання умов
договору страхування страховиком;

цифрового значення розміру страхової премії, страхового тарифу,
страхової суми [ліміту(ів) відповідальності] або ануїтету та франшизи (у разі
визначення таких цифрових значень);

4) за класами страхування 1–18 викладається з напівжирним накресленням
цифрового значення розміру витрат, пов'язаних безпосередньо з укладенням і
виконанням цього договору страхування;

5) за класами страхування 19–23 викладається з напівжирним накресленням інформації, зазначеної в підпункті 2 пункту 8 розділу II Положення про особливості укладення договорів страхування зі споживачами;

б) об'єктом страхування в якому зазначено життя, здоров'я, працездатність та/або пенсійне забезпечення застрахованої(их) особи(осіб), іншої (інших), ніж страхувальник, викладається з напівжирним накресленням інформації про обов'язок (якщо інше не передбачено законодавством України) страхувальника повідомити таку третю особу (таких третіх осіб) про укладений на її (їх) користь договір страхування.